

Vládní boj proti hotovosti není pro vaše dobro. Pro trasování a špiclování občanů jsou platby kartou podstatné

- CZ24 News | 30. května 2020

Americký ekonom Kenneth Rogoff v knize Prokletí hotovosti varuje před používáním papírových peněz mimo jiné i proto, že na nich přežívají „tisíce mikrobů včetně široké škály bakterií, z nichž některé jsou odolné vůči antibiotikům.“ Bankovky by prý proto mohly být účinně použity jako „prostředek rozšiřování pandemií“. Když kniha v roce 2016 vyšla, působil tento argument jako odlehčení jinak vážné diskuse o hrozbě přechodu k světu bez fyzických peněz.

Na začátku letošního března však vydal britský deník The Daily Telegraph článek, podle kterého Světová zdravotnická organizace (WHO) tvrdí, že „špinavé bankovky mohou přenášet koronavirus“. Britská centrální banka vyzvala Brity, aby si po manipulaci s bankovkami řádně umývali ruce, oproti tomu čínská nebo jihokorejská vláda rovnou začaly s příslovečným praním „špinavých“ peněz.

Krátce po zveřejnění článku se však WHO ozvala s protestem: prý před užíváním bankovek v žádném případě nevarovala. V tiskové zprávě upozornila, že na otázku, zda se může COVID-19 přenášet prostřednictvím bankovek, mluvčí WHO odpověděla: „měli byste si po zacházení s penězi umývat ruce, především pokud hodláte jíst, neboť umývání rukou patří k dobré hygienické praxi.“

Doporučení ovšem začalo žít vlastním životem: v řadě zemí dnes obchody odmítají bankovky a požadují placení kartou. Například v Austrálii vzrostl během března počet transakcí platební kartou o dva miliony plateb oproti jinak nejvytíženějšímu prosinci. Tento přístup většinou odporuje legislativě. Například zákon o České národní bance prohlašuje bankovky a mince za zákonné peníze při všech platbách na území České republiky. Žádný podnik tak sám o sobě nesmí hotovost odmítnout.

COVID-19 vzápětí nakazil i náš platební styk. Vláda už při vyhlášení nouzového stavu doporučila „využívat z hygienických důvodů přednostně bezhotovostní platební styk“ a mnozí ekonomové ihned začali opakovat zmatenou větu „virus lidské chřipky přežívá na bankovkách až 17 dní.“ Takřka nikdo už ovšem necitoval původní vědeckou stať z roku 2008, ze které tento závěr pochází: podle kolektivu švýcarských vědců může infekční virus na bankovce přežít 24 hodin až 17 dní, což ovšem vyžaduje relativně intenzivní „živnou půdu“, kterou je například hlen. Článek pak končí slovy „Výsledky naší studie ukazují, že stabilita chřipkového viru není jediným pandemickým určujícím faktorem.“

Banka pro mezinárodní platby (slavná švýcarská BIS, již můžeme z konzervatismu podezírat jen stěží) vydala počátkem letošního dubna studii, podle které „vědecké závěry naznačují, že pravděpodobnost přenosu [viru] bankovkami je nízká“ ve srovnání například s „platebními terminály nebo klávesnicemi pro zadávání PINu“. Shrnutí: může se stát, že si nějaký náhodný virus zvolí pro své cestování bankovku, jakkoli pravděpodobnost, že bude na konci cesty schopen někoho nakazit účinněji než třeba konkurenční kreditka, je relativně nízká.

Vládní omezování hotovosti však nejsou výstřely zmatených střelců. Řada vlád dnes provádí historický experiment ve sledování vlastních občanů – takzvané trasování. A právě pro úspěch „inteligentní karantény“ jsou platby kartou podstatné. V duchu hesla „nepřítel mého nepřítele je můj přítel“ se řada zemí v dojemné koalici s koronavirem vydává vstříc boji s hotovostí. Boji s mincemi a bankovkami, které zůstávají hmatatelným symbolem svobody, suverenity a nezávislosti. Jedním

z mála, který nám zbývá.